

ETA, disposada a enterrar la destrucció

L'organització basca aposta en el seu últim comunicat per iniciar un procés de pau basat en el diàleg. Considera necessària la participació de tothom i insisteix que cal reconèixer el dret del poble basc a l'autodeterminació. La proposta d'ETA forma part d'un conjunt d'iniciatives amb què l'esquerra abertzale pretén reorientar l'estratègia cap a vies estrictament polítiques i abandonar la violència.

Tots els partits polítics bascos han ignorat i menyspreat la nova oferta d'ETA. Tothom excepte el president del PNB a Guipúscoa, Joseba Egibar, que es manté a l'expectativa i demana un aclariment: "Pot ser veritat que el conjunt de l'esquerra abertzale, i tota l'esquerra abertzale —és a dir, inclosa ETA—, faci aquesta aposta per les vies polítiques i democràtiques?". Arnaldo Otegi, líder de la il·legalitzada Batasuna, aclareix els dubtes a Egibar: "ETA té interès i tota la voluntat d'acabar amb la guerra."

ETA: "Ara tenim una nova oportunitat". El passat 27 d'octubre, l'organització basca enviava un comunicat a diferents mitjans de comunicació d'Euskadi en el qual assegurava que "és temps d'explorar noves vies encara no experimentades", i en què deia que "ningú no té la fórmula completa" per resoldre el conflicte i que la solució vindrà "del diàleg, la negociació i l'acord". Un diàleg, apuntava, que "necessita la participació de tots els agents. Si es vol superar el conflicte, serà necessari un acord i un pacte amplis". ETA estava fent públiques les seves condicions mínimes per iniciar un procés de pau que "tindria més possibilitats d'èxit" si fos un procés "sense presses, aprofundint de manera seriosa, sense crear falses esperances i que es posi en marxa sense cap condició prèvia". I afegia, també, "la clau per a la solució: el reconeixement del dret d'autodeterminació d'Euskal Herria. El conflicte finalitzarà quan siguin reconeguts i estiguin garantits els nostres drets com a poble i com a ciutadans".

Al final del comunicat s'afirmava que "ETA estaria disposada a involucrar-se de ple en un procés d'aquest tipus", i fins i tot mostrava la seva disposició a traslladar els seus punts de vista a "tothom qui així ho desitgi, directament o bé a través de mitjancers". Per últim, i com a mostra d'aquesta voluntat de pau, ETA tornava a posar com exemple la treva decretada a Catalunya des de principi d'any.

El missatge d'ETA significa un canvi substancial respecte a l'estratègia seguida fins a l'actualitat. Si l'any 1998, el Pacte de Lizarra, i l'alto el foc que el va acompanyar, de 14 mesos —el període de pau més llarg dels últims 40 anys a Euskadi—, era una aposta per resoldre el conflicte des del diàleg i la col·laboració política únicament entre abertzales, ara l'organització basca reconeix la pluralitat de la societat. No exclou cap sector, tampoc els partits espanyols, ja que considera que tothom forma part del problema i, per tant, també de la solució.

A la fi del 2003, la Batasuna il·legalitzada va presentar una iniciativa política, la Proposta de Bergara. Amb aquesta, el partit d'Arnaldo Otegi feia una crida al PNB, Eusko Alkartasuna, Aralar i altres formacions "progressistes que reconeguin l'existència d'Euskal Herria, de la nació basca", per presentar-se conjuntament com a poble i negociar un nou estatus polític de tu a tu amb els estats espanyol i francès. ETA, mitjançant dos comunicats amb poques setmanes de diferència, insistia que estava disposada a "donar totes les passes necessàries" perquè la proposta funcionés. En altres paraules, ETA de-

Membres de Batasuna encapçalen a Sant Sebastià, el març passat, una manifestació de suport a la iniciativa política que aquesta formació va presentar a finals del 2003: la Proposta de Bergara, que demana l'aplec de totes les forces nacionalistes basques.

cretaria una treva. Però les formacions nacionalistes basques van rebutjar la Proposta de Bergara. Poc després, i com a reacció a aquesta negativa, va néixer l'alto el foc per a Catalunya.

“Antza” ha obert el camí. El nou comunicat d'ETA porta data del mes de setembre. És anterior, doncs, a la caiguda de la seva direcció política a França.

De fet, és més que probable que l'autor del text sigui el mateix Mikel Antza, “Antza”, detingut en aquesta àmplia operació el passat 3 d'octubre.

Això voldria dir, amb totes les reserves del món, que la nova direcció, la que ha ocupat el lloc d'Albizu, assumeix les mateixes tesis i fa la mateixa aposta a favor del diàleg i la pau expressades en el document.

El comunicat és fruit de la reflexió interna que ETA ha fet en els últims mesos, durant els quals no ha provocat cap atemptat mortal i s'ha limitat a demostrar que continua activa i present, col·locant bombes en llocs turístics del Cantàbric el passat estiu, i més recentment contra instal·lacions elèctriques i

empreses immobiliàries, renovant així el setge contra els empresaris amb l'extorsió de l'anomenat “impost revolucionari”. Del debat intern que va desembarcar en aquesta proposta de pau formaria part la carta que un grup de sis històrics militants d'ETA, entre ells Francisco Múgica Garmendia, van fer arribar des de la presó a la direcció d'ETA l'agost passat. En la missiva, filtrada al *Diario de Noticias* de Pamplona, els presos d'ETA fan autocrítica i reconeixen que “la lluita armada que desenvolupem avui dia no serveix, ja que això és morir a foc lent”, i alerten que si es persisteix en aquesta via es corre el risc d'entrar en una “dinàmica degenerativa”. Múgica Garmendia i els altres cinc presos perceben que “mai en la història d'aquesta organització no ens hem trobat tan malament” i suggereixen a la direcció que replantegi la seva estratègia i que aposti per “la lluita institucional i de masses, seguint les pautes que marqui l'esquerra abertzale en el seu conjunt”.

Es una de les moltes reflexions que els militants presos, i segurament també

els actius, van fer arribar a Mikel Antza. Sigui com sigui, la línia assumida oficialment per ETA és precisament aquesta, enterrar la dextral i apostar per la política. Des de fa mesos, tots els engranatges de l'esquerra abertzale s'estan movent en aquesta direcció. La il·legalitzada Batasuna presenta, de manera solemne, aquest 14 de novembre al Velòdrom d'Anoeta, a Sant Sebastià, una nova iniciativa política, i prèviament ja han avançat que “comportarà un salt qualitatiu respecte a les anteriors propostes fetes des de l'esquerra abertzale”.

Les organitzacions que formen part de l'independentisme basc tenen ara mateix un doble repte: ETA ha de fer creïble la seva proposta de pau dipositant el pes de l'estratègia en el seu referent polític, Batasuna. I alhora Batasuna ha de superar tots els entrebancs que comporta la seva il·legalització perquè el projecte que defensa tingui un recorregut polític autèntic.

Daniel Gómez
(Bilbao)